

RUOKOLAHDEN KUNTA
LOPPURAPORTTI

TARKASTUSLAUTAKUNTA
31.3.2022

SALASSA PIDETTÄVÄ
(JULKL 24.1 § 15. KOHTA)

TARKASTUSSUUNNITELMA

Hallinto

Tarkastetaan, onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti

- Valtuuston ja hallituksen päätösten lainmukaisuus, säännösten mukaisuus ja päätösvaltuudet
- Talousarvion toteutuminen
- Talouden tasapaino
- Muita tarkastustoimenpiteitä tarkastussuunnitelman painopistealueiden mukaisesti ja/tai riskiperusteisesti

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta

Tarkastetaan, onko sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta järjestetty asianmukaisella tavalla

- Sisäisen valvontaympäristön ja kontrollien toimivuus
- Minkälainen on kunnan riskienhallinnan taso
- Miten kunta ohjaa ja valvoo konserniyhtiöiden toimintaa

Valtionosuuksien perusteet

Tarkastetaan, ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita

- Kunnan antamat talous- ja toimintatilaston tiedot
- Kunnan antamat oppilasmäärätiedot
- Varmistetaan kunnan tietojenkeruujärjestelmän luotettavuus

Kirjanpito ja tilinpäätös

Tarkastetaan, antavatko kunnan tilinpäätös ja konsernitilinpäätös oikeat ja riittävät tiedot

- Kirjanpitoaineiston tarkastustoimenpiteet ja taloudellisen raportoinnin kannalta olennaisten kontrollien toimivuus
- Tilinpäätös vastaa sisällöltään ja esittämistavaltaan sitä koskevia säännöksiä
- Konsernitilinpäätös on laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti

---

TILINTARKASTUKSEN RAPORTOINTI

Tilintarkastuksen työohjelma on esitetty tarkastuslautakunnalle kokouksessa 27.10.2021

Kunnan kaikki tilikauden 2021 tarkastuksen raportoidaan tässä loppuraportissa.

HALLINTOSÄÄNNÖN AJANMUKAISUUS

Tarkastuksen tavoite

Tarkastuksen tavoitteena on varmistaa, että kunnan hallintosäätö on ajantasainen ottaen huomioon lainsäädäntöön tai kunnan omaan toimintaan tulleet muutokset.

Tarkastuksen toteuttaminen

Tarkastus suoritettiin käymällä läpi voimassa oleva hallintosäätö sekä siihen tilikauden aikana tehdyt muutokset.

Keskeiset havainnot

Viimeisin hallintosäännön muutos on hyväksytty valtuustossa 14.12.2021. Todettiin hallintosäännön täyttävän kuntalain 90 §:n vaatimukset.

HALLINNON LAILLISUUS JA VALTUUSTON PÄÄTÖSTENMUKAISUUS

Kuntalain mukaan tilintarkastajan on tarkastettava onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuksessa varmistetaan seuraavia asioita:

1. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset ovat sisällöltään lainmukaisia
2. Päätöksen tehneellä taholla on ollut toimivalta kyseisessä asiassa
3. Päätösten täytäntöönpano on perustunut valtuuston päätökseen
4. Hallintomenettelyn oikeellisuus
5. Päätösasiakirjojen oikeellisuus ja esim. riittävien perustelujen kirjaaminen päätöksiin

---

HALLINNON LAILLISUUS JA VALTUUSTON PÄÄTÖSTENMUKAISUUS

Tarkastuksen toteuttaminen

Tarkastus suoritettiin käymällä läpi hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien sekä viranhaltijoiden päätöksiä ja niiden toimeenpanoa.

Valtuuston ja hallituksen päätöksiä on tarkastettu tilikauden 2021 ajalta sekä alkaneelta tilikaudelta 29.3.2022 asti. Tarkastuksessa on käyty läpi kunnanvaltuuston pöytäkirjat 1-9/2021 sekä pöytäkirja 1/2022. Kunnanhallituksen pöytäkirjat 1-23/2021 sekä 1-5/2022 on käyty läpi.

Keskeiset havainnot

Tarkastuksessa ei havaittu huomautettavaa.

TALOUSARVION 2021 RAKENNE JA KÄSITTELY

Tarkastuksen tavoite

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua talousarviokokonaisuuden yhdenmukaisuudesta ja tarkastaa talousarvion rakennetta sekä talousarvion ja käyttösuunnitelmien hallinnollista käsittelyä. Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että talousarvion seuranta on toteutettu järjestelmällisesti tilikauden aikana ja että mahdollisten talousarvion muutosten valmistelu on aloitettu välittömästi talousarvion muutostarpeiden havaitsemisen jälkeen.

Tarkastuksen toteuttaminen

Tarkastus suoritettiin läpikäymällä talousarvioon ja sen seurantaan liittyvää päätöksentekoa ja hyväksyttyä talousarviota.

Keskeiset havainnot

Talousarvion tarkastuksessa ei todettu olennaista huomautettavaa.

TALOUSARVION NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen tavoite ja tarkastusmenetelmä

Tavoitteena oli tarkastaa, että valtuuston vahvistamaa talousarviota on noudatettu.

Talousarvion noudattamista tarkastettiin käymällä läpi toimintakertomuksessa esitetyt toteumavertailut. Samalla tarkastettiin tilikauden aikana tehdyt talousarviomuutokset, että ne on asianmukaisesti päätetty ja talousarviovertailussa oikein esitetty.

Keskeiset havainnot

Talousarviossa havaittiin seuraavat poikkeamat käyttötalouden osalta:

KÄYTTÖTALOUS	TA	TP	Poikkeama	poikk. %
Elinkeinoel. Kehittäminen	251	281	-30	-12,0
Kiinteistö- ja yhd.kuntap.	79	210	-131	-165,8
Kaukolämpölaitos	-104	-14	-90	86,5
Maakaasulaitos	-65	-48	-17	26,2
Vesihuoltolaitos	-262	-172	-90	34,4
		yhteensä	-358	

Toimintakate on toteutunut 832 keur talousarviota parempana.

Investointiosassa on nettoylitystä 197 keur kunnanhallituksen investointien osalta.

Ylityksien osalta voidaan todeta, että eivät ole euromääräisesti olennaisia.

KIRJANPITO

Tilinavaus

Tuloslaskelma on tilikausikohtainen laskelma, jolla esitetään miten kunkin tilivuoden yli- tai alijäämä on syntynyt. Tilinpäätöspäivän tase kertoo, mitkä varat ja velat sekä oma pääoma on kyseiseen päivään mennessä kertyneet. Tilinavauksella siirretään taseen varat, velat ja oma pääoma seuraavalle vuodelle ja se toimii lähtökohtana tilivuoden kirjanpidolle.

Tilintarkastajan tulee tarkastaa, että tilinavaus perustuu edellisen vuoden päättyneeseen tilinpäätökseen ja kirjanpidon jatkuvuus näin toteutuu.

Keskeiset havainnot

- Tarkastuksessa verrattiin vahvistetun tilinpäätöksen taseen lukuja kirjanpidon avaavaan taseeseen 1.1.2021
- Tarkastuksessa todettiin, että kunnan avaavan taseen luvut vastaavat tilinpäätöstä 2020.

KIRJANPITO

Muistiotositteet

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että muistiotositteiden laadintaprosessi, hyväksyntä ja valvonta on ohjeistettu ja järjestetty asianmukaisesti.

Tarkastettavat muistiotositteet valittiin asiakkaan toimittamalta muistiotositelistauskelta ajalta 1.1.-31.12.2021. Muistiotositteita tarkastettiin riskiperusteisesti tileiltä, joissa muistiokirjauksilla on olennaista vaikutusta.

Keskeiset havainnot

- Muistiotositteiden laadintaprosessiin ei ollut tullut muutoksia. Kunnalla havaittiin olevan selkeä toimintamalli muistiotositteiden laadinnasta. Toimintamalli todettiin riittäväksi muistiotositteiden määrään ja sisältöön nähden. Tositteet arkistoidaan mappeihin.
- Analyttisessä tarkastuksessa ei havaittu olennaista huomautettavaa. Tarkastetut laatijan allekirjoittamat tositteet sisälsivät selvityksen tositteen sisällöstä ja tarkastetuilta osin liitteenä oli selvitys kirjauksen perusteista.
- Riskiperusteisesti tarkastetuissa muistioissa ei havaittu erityistä huomautettavaa. Muistiotositteiden kirjaukset vastasivat määrältään pääkirjavientejä. Muistiosarjan puuttuviin tositenumeroihin saatiin selvitykset.

JULKISET HANKINNAT

Tarkastuksen tavoite ja raja

- Tarkastuksen tavoitteena oli käydä läpi kunnan hankintatoimen organisointia sekä julkisten hankintojen ohjeistusta.
- Tarkastus suoritettiin haastattelemalla kunnan vt. kunnanjohtajaa, tutustumalla kunnan hankintoja koskevaan ohjeistukseen sekä käymällä läpi kirjanpidon raportteja soveltuvilta osin.
- Hankintaohjeistuksen noudattamista tarkastettiin käymällä läpi Lampsin vesilaitoksen tehostamisen painesuodatuksella -koneistourakan kilpailuttamista.

Keskeiset havainnot

- Tarkastuksessa havaittiin, että tarkastetuilta osin kunnan hankintatoimi on asianmukaisesti organisoitu ja ohjeistettu.
- Kunnan hankintoja tehdään talousarvion rajoissa ja hankintoja ohjaavat hankintaohje vuodelta 2017, hallintosäntö (1.6.2020) sekä toimialojen päätökset (tekninen lautakunta 28.1.2021 § 4: toimialan hankintavaltuudet). Saadun tiedon mukaan hankintaohje tullaan päivittämään.
- Meneillään olevat tarjouskilpailut ovat nähtävissä kunnan internetsivuilla. Kunta on myös julkaissut verkkosivuillaan vuoden 2020 ostolaskut avoimena datana.
- Toimialat vastaavat kilpailutuksistaan. Suurimmista hankinnoista päättää lautakunta, joka valvoo kilpailuttamista. Yli 100 000 € hankinnoista päättää hallitus. Hankintavaltuudet on määritelty hallintosäännössä ja sijaiset viranhaltijapäätöksellä. Yli 5 000 € hankinnoista on laadittava päätös.
- Päätökset ja suurimmat sopimukset arkistoidaan Dynastyyn, jossa on sopimuksille määritelty voimassaoloaikaan liittyvät hälytysrajat.
- Tarkastetuilta osin Lampsin vesilaitoksen tehostaminen painesuodatuksella -koneistourakan hankinta oli hoidettu asianmukaisesti

HENKILÖSTÖKULUJEN TARKASTUS

Tarkastuksessa varmistettiin Ruokolahden kunnan henkilöstökulujen asianmukainen käsittely ja hyväksyminen sekä kirjanpitokäsittely. Palkkaproessia käytiin läpi haastatellen kunnan palvelusihteeriä.

Tarkastukseen valittiin tarkastettavat henkilöstökulut olennaisuuteen ja riskiarvioon perustuen.

Tilikauden 2021 tarkastukseen valittiin mukaan seuraavat palkkaproessit:

- Johdon palkat

Tarkastukseen valittiin lokakuussa maksettuja palkkoja. Tarkastus suoritettiin käymällä läpi palkanlaskennan aineistoa: palkkalaskelmia, työsopimuksia/viranhoitomääräyksiä, maksatuslistoja sekä erilliskorvauksiin ja vähennyksiin liittyviä perusteita.

Tarkastuksessa tehdyt keskeiset havainnot ja niiden johdosta annettavat suositukset:

Ei olennaisia havaintoja.

Aineistotarkastuksessa havaittiin, että valittujen palkansaajien palkat oli maksettu tarkastetuilta osin asianmukaisesti.

Palkankorotukset (yleiskorotus peruspalkkaan) oli maksettu tarkastetuilta osin työehtosopimuksen mukaisesti.

Palkkaproessia läpikäydessä havaittiin, että palkanmaksuprosessiin liittyvät vastuut oli haastattelun perusteella tarkastushetkellä määritelty pääosin asianmukaisesti. Palkanlaskenta oli ulkoistettu Meitaan.

VALTIONOSUUKSIEN PERUSTEET - TALOUSTILASTO

Tarkastuksen tavoite ja rajaus

- Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastajan on tarkastettava ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita. Kuntien valtionosuuksien laskennan perusteina käytetään Taloustilastossa kunnilta kerättyjä tietoja. Tiedot vaikuttavat valtionosuuden yksikköhintojen vahvistamiseen ja siten suoraan kunnille tilitettävien valtionosuuksien määrään.
- Tarkastuksen tavoitteena on varmistua siitä, että Tilastokeskukselle annetut tiedot kunnan ja kuntakonsernin taloudesta ja toiminnasta perustuvat kunnan tilinpäätökseen ja sisäiseen laskentaan ja että Tilastokeskuksen ohjeita tilaston täyttämässä on noudatettu. Lisäksi halutaan varmistua siitä, että tietojen keruu on asianmukaisesti järjestetty.

Tarkastusmenetelmä

- Tarkastusmateriaalina on käytetty kunnan tilinpäätösasiakirjoja sekä Tilastokeskukselle konekielisenä lähetettyjä tietoja ja tietojen kokoamisessa syntyneitä työpapereita ja kirjanpidon raportteja.
- Tarkastuksessa verrattiin koko kunnan taloutta koskevien tietojen yhdenmukaisuutta tilinpäätökseen.

Keskeiset tarkastushavainnot

- Tilastokeskukselle annetut tiedot perustuivat Ruokolahden kunnan vuoden 2020 tilinpäätökseen ja sisäiseen laskentaan.

VALTIONOSUUKSIEN PERUSTEET - OPPILASTIEDOT

Tarkastuksessa käytiin läpi Kirkonkylän koulun ja päiväkodin oppilaiden ilmoittaminen. Oppilasluettelot Priimus-järjestelmästä 20.9.2021 tilanteessa verrattiin Koski-järjestelmän raportteihin. Lisäksi verrattiin OPH:n nettisivuilta haettuun oppilasmääräraporttiin em. Luetteloita sekä OPH: nettisivulta haettuun rahoitusraporttiin korotettuun rahoitukseen oikeutettujen oppilaiden määriä.

Keskeiset tarkastushavainnot

- Oppilastiedot täsmäsivät Koski-järjestelmän tietoihin.
- OPH:n nettisivuilta haetun oppilasmääräraportin tiedot täsmäsivät ilmoitettuihin ja rahoituksessa on huomioitu ilmoitetut oppilaat (korotettuun rahoitukseen oikeutetut).
- Oppilastietojen keräämisen järjestelmää voidaan pitää riittävän luotettavana
- Annetut tiedot oli varmennettu ja arkistoitu asianmukaisesti

---

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen siitä, mitä kunnan toimintakertomus ja tilinpäätös sisältävät.

Toimintakertomuksessa on annettava tietoja talouteen liittyvistä olennaisista seikoista, jotka eivät ilmene kunnan tai kuntakonsernin tuloslaskelmasta, taseesta tai rahoituslaskelmasta.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen kokonaisuutta on tarkastuksessa verrattu yleisohjeessa annettuihin määräyksiin.

Vuonna 2020 tilinpäätöksen liitetietona tuli esittää ensimmäisen kerran kilpailulain 30 d §:n edellyttämät tuloslaskelmat kunnan taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla.

Keskeiset havainnot

Kunnan toimintakertomukseen tehtiin muutamia pieniä korjauksia.

Toimintakertomus sisältää kuntajaoston vaatimat tiedot. Eriyttämislaskelmat on esitetty vesilaitoksen, maakaasulaitoksen ja kaukolämmön osalta. Muita eriytettäviä toimintoja kunnalla on havaittu olevan ainakin vuokraustoiminta. Tältä osin tulee vuodelle 2022 laatia tilinpäätökseen eriyttämislaskelma.

TILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Kuntalain mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Kirjanpitoaineistoon kohdistetut tarkastustoimenpiteet luovat perustan tilinpäätöksen oikeellisuuden tarkastamiselle.

Tilinpäätöksen oikeellisuuden tarkastamiseen liittyy myös sen varmentaminen, että osakirjanpidoista tiedot ovat siirtyneet virheettömästi pääkirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Tarkastuksessa varmennutaan siitä, että kunnalla on riittävät kontrollit tiedonsiirron oikeellisuuden varmistamiseksi.

Keskeiset havainnot

Tilinpäätöksen rakenne todettiin oikeaksi ja tilinpäätöksen voitiin todeta antavan oikean ja riittävän kuvan.

TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN JA TUNNUSLUKUJEN TARKASTUS

Tilinpäätöksen tarkastuksessa on varmennettu, että esitetyt laskelmat ja tunnusluvut vastaavat niiden esittämisestä annettuja suosituksia ja että tunnusluvut on laskettu oikein.

Keskeiset havainnot

Tunnusluvut tarkistettiin sekä kunnan että konsernin osalta. Muutaman korjauksen jälkeen todettiin tunnusluvut oikeiksi.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Tarkastuksen tavoite

Tavoitteena oli varmistua siitä, että konsernitilinpäätös on johdettu oikein konserniin yhdisteltävistä erillistilinpäätöksistä ja että sisäisten erien eliminoinnit on huomioitu.

Keskeiset havainnot

Konsernitilinpäätöksessä havaittiin virheellinen käsittely Eksoten alijäämiin tehdyn pakollisen varauksen purkamisen osalta (1.126.000 €). Korjaus tehtiin ja laskelmat korjattiin konsernin osalta.

Yhdisteltävät yhteisöt todettiin oikein yhdistellyiksi ja eliminoinnit oikein tehdyiksi.

LIITETIETOJEN TARKASTUS

Tarkastuksen tavoite

Tavoitteena oli varmistaa, että kunta antaa riittävät, tilinpäätöslaskelmia täydentävät liitetiedot ja että esitetyt tiedot vastaavat tilinpäätöksessä esitettyjä laskelmia tai muita selvityksiä.

Keskeiset havainnot

Liitetiedot todettiin tehtyjen korjausten jälkeen oikeellisiksi.

TILINTARKASTUKSEN JOHTOPÄÄTÖKSET JA TILINTARKASTUSKERTOMUS

Tarkastuksen tulokset

Ruokolahden kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Ruokolahden kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Ruokolahden kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

LISÄTIETOJA:

ULLA-MAIJA TUOMELA

+358 50 5822 955

ulla-maija.tuomela@bdo.fi

BDO Oy (y-tunnus 2776089-4) on suomalainen osakeyhtiö ja itsenäinen jäsenyhtiö BDO International Limitedissä, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan lakien mukainen yhtiö (company limited by guarantee). BDO Auditor Oy (y-tunnus 0904285-6) ja BDO Consulting Oy (y-tunnus 1101610-4) ovat BDO Oy:n tytäryhtiöitä. BDO Oy on osa kansainvälistä, itsenäisistä jäsenyrityksistä koostuvaa BDO verkostoa. BDO on tavaramerkki BDO verkostolle ja yhteinen nimi sekä kansainväliselle jäsenyritysten verkostolle, että kunkin maan jäsenyritykselle.

www.bdo.fi